

Dopisi.

Iz Sarajeva. (Raznoterosti.) Obsodili so tukajšnjega policaja Srba M. Vračogojac na pet let težke ječe, ker je domuidočega delavca Simiča ubil. Simič je bil 60 let star in je pijan pred policijo malo razsajal. Vračogojac ga posvari, ob enem ga je pa tako s svojim velikim čevljem v prsa pehal, da je Simič hitro umrl; zapustil je udovo in pet malih otrok. — Ustrelil se je policaj F. Surk; zakaj? se ni zaznalo. — Pretečeni teden je čakal v noči Mustafa Dezović za nekim voglom, da se na svojem neprijatelju zmasčuje, zasebnik Vaso Šarič gre slučajno mimo in Dezović ga tako močno z nekim železom po glavi lopne, da Šarič na mestu umrje. Dezoviča so zaprli, koga, pa je tam čakal, še ni izpovedal. — To leto se tukaj mnogo zida; pred par meseci se je zgotovila velika zgradba, rim.-katol. bogoslovje, ki je po svoji velikosti in krasni legi ponos celega mesta. Usmiljene sestre so si napravile lep, nov samostan, koji se je 15. novembra svečano blagoslovil. Razen sobic za stanovanje, so velike sobe za šestrazredno šolo in za ženski internat. Jedno sobo vzdržujejo v tem poslopji mil. nadškof dr. Stadler, v kateri se celi dan grejejo razni siromaki in dobijo o podne — brez ozira na veroizpoved — tečne juhe; razen tega pa oskrbujejo mil. nadškof v svoji palači mnogo sirot in jih šolajo na svoje troške. Očetje frančiškani zidajo veliki samostan, koji bode še le prihodnje leto z gotovljen. Poleti se je tudi dozidala nova velika bolnica ali špital, katera obstoji iz 17 sobic in popolnoma zadostuje vsem modernim zahtevam. Postavilo se je to leto mnogo privatnih poslopij, hotelov in kavaren; celo Turki so Alipašino mošejo popolnoma popravili. Ta džamija je gotovo marsikateremu naših rojakov v žalostnem spominu; bila je leta 1878 prenapolnjena s kruto, divjo turško drhaljo in je smrtni svinec, kakor točo, sipala iz nje na naše vojništvo. — Turki to džamijo jako častijo in ravno v njej opravljajo zadnje molitve pred odhodom v Meko-Medino. Neko delniško društvo — na Dunaji — je pokupilo vse tri tukajšnje pivarne; zdaj pa gradi in radi nove kleti — ledenice in razna poslopja; pivo pa tako kuha, da se človeku zdi, da pije kaki tropinšek. — Najvišji turski »duhovnik« 90 let stari Hadžia Omerović, ki je bil obče spošćovan in lojalen mož, se je zahvalil na svoji službi. Dne 20. novembra je naznanjal topov grom, da je za to mesto imenoval svitli cesar direktorja višje turške šole Hadžijo Azabegić, ta je mož po turskem kopitu in pri svojih jako priljubljen.

Jos. Urle.

S Keblja nad Čadramom. (Nova šola) se je z novim šolskim letom pri nas odprla in je ta prigodba za našo župnijo znamenita. Do leta 1787 je cela naša župnija bila s Čadramom združena in v obeh teh župnijah ni bilo do leta 1820 nikakoršnje šole in se le onega leta se je začela v Oplotnici, v hiši kneza Weriana Windisch-Grätzja za silo ljudska šola z enim razredom, in ta šola gotovo več let ni bila Kebeljskim otrokom dobiček, saj je bila še za domače otroke veliko premajhna. Okoli 30 let imamo že zdaj mi svojo lastno šolo z enim razredom in ker naša župnija šteje okoli 1000 duš, je tudi blizu 150 vsolanih otrok. Imeli smo pa zadnja leta na polnočni strani od farne cerkve svoje lastno šolsko poslopje, ali prav rečeno, šolsko koč, v kateri je bila slaba mala učilnica z bornim stanovanjem za gosp. učitelja. Ker je bila učilnica tako mala, da je že s 40 otroki bila prenatlačena, so zdajšnje za šole res skrbne oblasti že več let občino in šolski krajni svet silile, naj si primerno šolsko poslopje postavi. Taki ukazi še pa laglje na papir zapišejo, kakor v djanji izvršijo v občinah, kakor je naša. Tu imajo le pos-

mesni farani v Kotu še lepe gozde, pašnikov ali plamine za živinorejo pa večidel pogrešajo in smejo le še po potu milosti svojo živino pasti v planini konjiškega kneza. Njive so pri nas pa prav slabe, kajti še oves v najboljših letinah komaj po 4—6 zrn da; prispodnjih prebivavcih so njive nekoliko boljše, travniki in pašniki so pa ležičli. Zato je za denar le bolj huda, posebno odkar se vinogradi, katere mnogi v Čadramu imajo, malo ali nič ne rodijo. Kljub vsemu temu smo že zadnja leta nekoliko večje doklade nalagali in smo tako 1000 fl. za novo šolo nabrali. (Konec prih.)

Od Ljubnice pri Vitanju. (K mečke misli) čez »Slov. Gospodarja« in njegovi klerikalni prijatelji. Težko je uganiti, kje berem take širokotiskane besede. V nemškem času pisu »vahtarci«, ki se je porabil kot zavitek nekega uradnega dopisa od okrajnega celjskega glavarstva. Kakor drugi, bil sem tudi jaz radoveden, kake so pač te kmečke misli, in kerem. Pa kaj? Nedoroznemu »Gospodarju« se očita, da slovenske kmete od prave vere odvrta, jih zapeljuje v krive vere, uči le nesloge, vodi le v nesrečo itd. Je-li kdo, ki more z mirno vestjo reči, da mu je »Slov. Gospodar« v kako dušno ali gmotno škodo? Berem pa dalje: »In kaj misliš, moj dragi Slovenec, kdo so tvoji sovražniki, ki hočejo napredek Slovencev zadušiti? Duhovniki. Ti hujskajo ljudi med seboj in delajo le sovraštvo med njimi. Ne zmenijo se za blagor ljudstva, skrbijo le za svoje žepe, gledajo le na svoj dobiček, na svojo čast. Torej kmetje, ne poslušajte jih; le sleparijo vas; kar vam pravijo, so le prazne šare!« Da je oni spis poln grdega obrekovanja in lažij, nihče ne dvomi, saj »vahtarca« brez tega dihati ne more. Ali to se nam čudno zdi, da okrajno glavarstvo v Celji vporablja take liste za zavitke, ki se navadno tudi pogledajo na fo ali uno stran, in s tem tako rekoč samo odobrava in priporočuje tako in enako hujskanje in napadanje. Že je enkrat neki drugi list tudi grajal to napako, ki mora povsod nevoljo vzbujati.

Iz Braslovč. (Poročilo) o izletu pevskega društva na Pako je našlo svoje pojasnilo, toda moramo reči, da se ni posrečilo. Iz ene strani ni res, da bi bili pevci kake poredneže iz Letuša s seboj pripeljali; tudi niso nikoga vabili drugače, kakor po slov. listih prijatelje petja. Iz druge pa je res, da so bili poredneži, ki so prišli k zastavicam na vozih, na našo veselico pa nemir delat, Paški rojaki M. Z., M. K. in A. M. Dopisa o veselici pa tudi ni pisal kak ud pevskega društva; zakaj toraj »pojasnilo« svojo jezo otresa nad pevci? Kdo je v temi po noči kamenje metal na goste iz Vranskega, ne vemo mi, pa najbrž tudi tisti ne, ki je »pojasnilo« poslal, če ni bil sam poleg. Resnica pa je še vedno, da se je to zgodilo pri županovi hiši. Slednjič, ljudje sploh sodijo, da je tega nereda na Paki bil kriv četrti naglavni greh. Lepa nova hiša vstric kolodvora in gostilnica v njej, kjer se je veselica vršila, nekatere v oči bode. Nepotreben je bil opomin ob koncu »pojasnila«, da naj pevci drugokrat poredneže doma pusté, ker jih tudi takrat niso s seboj imeli in ne s seboj vzeli.

Iz Pišec. (Ameriški nasadi, župan.) Marljive roke že uživajo sad ameriških nasadov. Pred petimi leti godili so se v naši župniji šele prvi poskusi z vinogradi na ameriški podlagi, a letos se je pridelalo v njih že nad sto polovnjakov izvrstnega vina. Gospodje Gerec, Podvinski in Hübschmann pridelali so ga vsak nad 10 poljovnjakov, baron Moseon 8, profesor Pleteršnik 7, Recer 6, Kokot, Vrstovšek, Högelšerger po 4 poslovnjake, itd. Gotovo lep napredek v toko kratkem času. Koliko ugodni bi še pa bil, da ne bi toliko let po trsnih uimi križem držali rok, ne vedoč, kaj početi. Zato svetujemo vsem vinogradnikom, ki si želé dobro: pri-

pravljajte se na nove nasade, če tudi še imate zdrave vinograde; če pa imate že okužene po trsni uši, začnite z novimi brez prevdaranja in odlaganja. Ako bo delo dobro, vedite, da trud zastoj ne bo. Vinske cene se bodo za polovico zboljšale, kakor so se pri nas. Polovnjak se je tukaj letos prodajal po 80—100 gold. Take cene naj nam dajejo pogum, da se z vsemi silami in žilami poprimemo novih, nadpolnih ameriskih nasadov. Dne 2. novembra je umrl na splošno žalost župan naš, g. J. Varlec, v najlepši dobi svojega življenja; naj počiva v miru! Teden pozneje bil je pa izvoljen županom g. Martin Volavšek, vrli nadnjak.

Od Sotle. (Marsikaj.) Spomladista se vršili v Spodnjem Sečovem in Tokačevem poleg Slatine občinski volitvi. V obeh občinah je popolnoma zmagala narodna stranka. Ta vspeh Slovencev je pa bodel v oči nemčurčke, zato hajdi za pero in modre glavice so iztuhtale rekurz zoper izid volitev. V Gradcu so pa dali enkrat pod nos našim liberalcem, rekurz ovrgli, omenjeni volitvi pa potrdili. Koncem meseca novembra so odborniki izvolili v obeh občinah županom narodna in pošena moža; Janeza Drofenik in Gregorija Breko. Tako je odklenkalo Ogrizkovi gardi. Občinske zadeve bile bi torej povsem v redu, ker vseh deset občin Svetokriške nadžupnije se nahaja v narodnih rokah, a ne tako šolske. Krajni šolski svet ni v stanu pri slabih gmočnih razmerah pozidati si štirirazrednice za dekleta, kakor je zaukazalo visoko ministerstvo, a Slatinske šulvereinske šole ne more in ne sme prevzeti. Ne more: ker je na šolskem poslopiju vknjiženih preveč tisočakov; ne sme, ker noče biti Efižalt in Iskarijot lastne krvi. Zato je prosil že meseca junija za poldnevni pouk na štirirazrednici Svetokriški. Če se ta doseže, potem zadostuje sedanje poslopje za naše šolske potrebe. Toda meseca novembra je deželni šolski svet prošnjo kr. šolskega sveta zavrnil. Zoper ta odlok pa je uložilo vseh deset občin pritožbo na visoko ministerstvo. Upamo, da se nam reši ugodno, ker po § 21 državnega šolskega zakona se mora podeliti ta olajšava glede šolskega obiska šolski občini, ako vse politične občine prosijo za njo. — Donačke občine župan sme kaj ponosen biti na svoje občinske odbornike, kajti med istimi ima tudi kneza Alfreda Windischgrätz, predsednika sedanjega ministerstva. Z ameriskimi nasadi se nekateri vinogradniki v naših krajih marljivo pečajo. Pri Sv. Trojici poleg Sv. Križa imajo vzorno državno trsovnico. Tudi v Rogatecu jo že ima okrajni zastop, deželna se pa šele dela. Le škoda, da imata obe pre nizko lego, sta torej izpostavljeni pozebi, tembolj, ker les v nizavi dovolj ne dozori. V Trzišču poleg Slatine je zmrznil dne 29. novembra bukvovez Uršič. Pil ga je rad po očetovi navadi, pa tudi pijan v snegu našel smrt, kakor njegov oče.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj V državnem zboru se gre posvetovanje precej gladko naprej ter ni skorej drugih govornikov, kakor mladočeški in njim se odgovarja najbolj od vlade, ostali poslanci pa molčijo. In prav je tako, saj so ti govori vselej dragi, a nič ne izdajo pri glasovanju. Načrt postav, ki uvrsti nekaj okrajnih sodnikov med dež. sodnike, so vsprejeli in sedaj se razpravlja o »izjemnem stanju« v Pragi. Da se potrdi, ni več dvoma, ali potem se neki kmalu prekliče, ker ni več za to prave potrebe. Vlada predlaga, naj se ji dovoli za tri mesece drž. proračun za leto 1894. Pri razpravi o tem bode gotovo

veliko besedij, največ od mladočeških poslancev, pa tudi izmed slov. poslancev se izpregovori najbrž kaka beseda.

Česko. V mestnem zastopu v Pragi še imajo Staročehi večino, vendar pa so izvolili za podžupana dr. Podlipny izmed Mladočehov. Izvolitev pa brž ne dobi najvišjega potrjenja. Baron Leonardi je odložil svoje poslaništvo v drž. zboru in z njim zgubi »klub konservativcev« zopet enega uda.

Štajarsko. Volitve v mestne zastop v Gradcu so se izvršile jako mlačno, prišlo je malo volilcev in v drugem ter v prvem razredu so zmagali nemški liberalci. v tretjem pa memški nacionalci. Ni pa kaj prida ne na teh, ne na onih, ker so vsi na eno kopito t. j. liberalci. — Posl. Hofmann je nemški nacionalci in je zanimivo, da se on v drž. zboru posebno rad potegne za vzvišanje plače pri uradnikih: mar ne zato, ker so ravno uradniki posebno radi na strani nemških nacionalcev? Roka umiva roko, obe pa segate v žepe plačevalcem davka!

Koroško. V Celovcu se predela mestna hiša ali »rotež« ter povisa, da bode dostojno zbirališče za »mestne očete«. — Družba sv. Cirila in Metoda je kupila v Velikovecu prostorno hišo ter priredi prihodnje leto v njej ljudsko šolo za slov. otroke. — V Trušnjah pri Velikovecu so si napravili podružnico šulvereina, toda slov. kmetje se je ogibajo in jih tudi ni bilo pri veselici te podružnice, pač pa več gospode iz Celovca.

Kranjsko. Pri političnih uradnikih se množi število taci, ki ne znajo slovenski in daje se jim čelo prednost pri službah. Tako je postal n. pr. baron Schönberger c. kr. okr. glavar v Krškem, ali on ne zna niti besedice slovenske: kako bode pač njegovo delovanje s slov. župani! — V Novem mestu so priredili za kmetje iz okolice »bralnico« t. j. hišo, v katero lahko pridejo, ob nedeljah prebirat slov. liste in poučljive knjige. Misel je hvale vredna.

Primorsko. V Gorici nimajo dobre pitne vode, ali mestni zastop ugiba še vedno brez uspeha, kako se naj napelje dobro voda v mesto. Brez velicij stroškov že ni mogoče! — Za slov. ljudsko šolo še mestu tudi primanjkuje denarja, za nepotrebne laške pa ga ima zmirom obilo. — Pri Sv. Križu blizu Trsta je odprl slov. trgovec štacuno in dobro se mu je nosila. Sedaj pa je obesil napis pri štacuni samo v laškem jeziku in glej, štacuna je ves dan prazna!

Hrvaško. Ker že tri leta vlada isče nadškofa v Zagrebu, ni čuda, če so ljudje že nevoljni; vlada pa si pomaga s tem, da spravlja govorice med ljudstvo, češ, da je nadškofa imenovanje že gotovo in kaj je njej zato, če se govorica kmalu prekliče za prazno. Tudi sedaj gre govorica po mestu, da je novi nadškof Bela Mayer, korar v Kaloczi. On pa je Madjar in ne zna hrvaški, torej ni za hrv. nadškofa.

Ogersko. Minister dr. Weckerle se hlina sedaj hisi magnatov ter misli s tem pridobiti plemenito gospodo za svoj »civilni zakon«. Tudi nekaj novih udov hoče imenovati v to hišo in se ve, da le take, ki bodo za »civilni zakon«. Ali ga mož spravi tako pod varno streho? — Znano je, da dela vlada silo vsem narodom, ki se ne štejejo za madjarsko krv; v zadnjem času pa se dela vlada nekaterim izmed njih, posebno Rumuncem, jako prijazno, ali ti nimajo do nje zaupanja ter se ji ne mislijo udati, dokler jim ne dovoli rumunskih šol.

Vunanje države.

Rim. Sv. oče Leon XIII. svetujejo katoliškim volilcem v Italiji, naj gredo na volišča, ali sedaj še le tam, kjer se gre za občinske, oziroma mestne zastope. Ako dobijo te zastope v svoje roke, potem jim ne bode